

Doc. RNDr. Anton JURKO, DrSc.

Osobný fond

Spracovala Mgr. L. Kamencová

2005

Úvod

Docent RNDr. Anton Jurko, DrSc. / 28.8. 1924 Ličartovce - 23.3.1997 Bratislava / po maturite na Štátnom gymnáziu v Prešove pokračoval v štúdiu na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Štúdium ukončil v r. 1949 a dva roky pôsobil ako botanik v Slovenskej akadémii vied a umení. Svoje prvé odborné práce venoval flóre východného Slovenska. V roku 1952 sa A. Jurko vrátil ako učiteľ a interný ašpirant na Katedru botaniky Prírodovedeckej fakulty a zameril sa na geobotaniku. V roku 1956 sa stal prvým kandidátom biologických vied v tomto odbore. Jeho kandidátska práca pod názvom *Pôdne – ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny /1958/* sa stala podkladom mnohých synekologických štúdií, najmä v súvislosti s výstavbou vodného diela Gabčíkovo – Nagymaros. Na Prírodovedeckej fakulte A. Jurko pôsobil sedem rokov a jeho zásluhou vznikla Katedra geobotaniky. Pedagogickú činnosť neprerušil ani po roku 1959, kedy odišiel do Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody. Jeho najcennejším pracovným výsledkom tu bolo vypracovanie prevencie ochrany prírody. Boli vypracované elaboráty pre každý okres Slovenska, ktoré ako podklady pre posúdenie prírodných hodnôt jednotlivých regiónov Slovenska slúžia dodnes. Po habilitácii na externého docenta geobotaniky v roku 1963 a po vybudovaní krajských stredísk ochrany prírody a pamiatok odišiel pracovať do Botanického ústavu SAV. Svoje skúsenosti tu A. Jurko uplatnil pri riešení medzinárodného biologického programu pod názvom „Výskumný projekt Báb“ a Programu MAB-UNESCO /Malé Karpaty/. V nadväznosti na tento projekt vzniká v Botanickom ústave SAV oddelenie ekológie, ktorého vedúcim sa stal A. Jurko. Jeho záber v geobotanike bol veľmi široký. Spracoval štúdie o lesných spoločenstvách Kremnických hôr, západných Tatier a Oravy pre geobotanickú mapu Slovenska, podieľal sa na komplexnom fytoecologickom a ekologickom výskume Slovenského krasu, Vysokých Tatier, Malých Karpát a ďalších oblastí. Teoretickým synekologickým otázkam sa venoval vo svojej doktorskej dizertačnej práci *Multilaterálna diferenciácia rastlinných spoločenstiev /1974/*, ktorá získala mimoriadny ohlas v zahraničí. Od roku 1975 bol A. Jurko vedúcim sektoru ekológie v Ústave experimentálnej biológie a ekológie SAV. V tomto období sa začal hlbšie a systematicky venovať štúdiu teoretických otázok ekológie. Z problematiky širších ekologických vlastností publikoval vyše 40 pôvodných prác, ktoré spolu s geobotanickými štúdiami predstavujú takmer 200 vedeckých publikácií. Za najvýznamnejšiu možno považovať publikáciu *Ekologické a socioekonomické hodnotenie vegetácie /1990/*, ktorá sa stala základom pre ďalšie štúdium ekológov. O A. Jurkovi môžeme právom hovoriť ako o zakladateľovi modernej ekológie.

V roku 2004 pripravila Ústredná knižnica SAV výstavu *Slovenskí vzdelanci*. Materiál o A. Jurkovi ponúkla so súhlasom rodiny Ústrednému archívu SAV. Písomnosti tvoria fragment osobného fondu A. Jurka. Sú sprístupnené formou inventára v rozsahu 18 inventárnych jednotiek, uložených v jednej archívnej škatuli. Roztriedené sú do nasledovných vecných skupín:

I -Materiály z vedeckej činnosti prezentujú Tlačené práce –IC a Vedecká dokumentácia –ID. Základ fondu tvoria III –Biografické materiály. Z Osobných dokladov –IIIA sú tu rodný list a vysvedčenia, IIIB – Životopisy je zastúpené len smútočným oznámením o úmrtí A. Jurka, IIIC- Menovania obsahuje menovanie za docenta pre odbor geobotanika, Udelenie vedeckých hodností je označené IIID, nasleduje IIIE - Súpis publikovaných prác a skupinu uzatvárajú Vyznamenania –IIIF. IV – vecná skupina Korešpondencia je ilustrovaná len jedným listom: gratuláciou pracoviska k životnému jubileu. Piatou skupinou sú Fotografie – V, ktoré sú usporiadané tematicky. Poslednú skupinu tvoria písomnosti iných autorov o pôvodcovi fondu.

Osobný fond

Doc. RNDr. Anton JURKO, DrSc.

I. Materiály z vedeckej činnosti

C Tlačené práce

1 IC Dvere do trinástej komnaty – rozhovor pre Nové slovo. 1975 1

D Vedecká dokumentácia

2 ID Poznámky z pedológie a mikrobiológie, výpisky z literatúry. b. d. 1

III Biografické materiály

A Osobné doklady

3 IIIA Rodný list, index, diplom doktora prírodných vied, výkaz mimoriadneho študenta Univerzity 17.novembra v Prahe. 10 ks 1946-1968 1

B Životopisy

4 IIIB Oznámenie o úmrtí. 1 ks 1997 1

C Menovania

5 IIIC Menovanie za docenta pre odbor geobotaniky. 2 ks 1964 1

D Udelenie vedeckých hodností

6 IIID Diplom kandidáta biologických vied, oznámenie o udelení hodnosti doktora biologických vied. 4 ks 1957, 1974 1

E Súpis publikovaných prác

7 IIIE Zoznam prác vedeckého významu, zoznam prác

odborného a odborno-popularizačného významu.

1 ks

1948-1967

1

F Ceny a vyznamenania

8	IIIF	Čestná plaketa SAV Za zásluhy v biologických vedách / len diplom /		1974	1
9	IIIF	Bronzová medaila Prírodovedeckej fakulty UK pri príležitosti 40. výročia založenia fakulty.	ZM 248	1980	1
10	IIIF	Plaketa Ústavu experimentálnej biológie a ekológie Centra biologicko-ekologických vied SAV k Životnému jubileu.	ZM 249	1984	1

IV Korešpondencia

11	IV	Ústav krajinnej ekológie SAV – Bratislava	1 ks	1994	1
----	----	---	------	------	---

V Fotografie

12	V	Portréty			
			1 ks	b . d .	1
13	V	Fotografia maturitného tabla			
			1 ks	1943	1
14	V	Rodinné fotografie			
			4 ks	b . d .	1
15	V	Pracovné fotografie			
			4 ks	b . d .	1

VI O pôvodcovi fondu

16	VI	Z. Majerová: Anton Jurko – slovenský botanik a ekológ európskeho významu – personálna bibliografia.		2004	1
17	VI	T. Bodák: Pocta významnému vedcovi.		2004	1

18 VI J. Kvet, F. Hindák: Významný vedec, dobrý pedagog.

2004

1